(گل - ۳۲)

گوروءَ جي ضرورت - اُڀياس نہ ڪرڻ گھرجي

گيتا موجب هن سنسار روپي ٻڙ جي وڻ جون پاڙون مٿي ۽ شاخون هيٺ جھُڏاري ڦهليل رهنديون آهن. (اُورڌو مُول مڌهہ شاکا. (١٥) اڌياءِ سلوڪ- ١) هن وڻ ۾ گڻ آهن پوشڪ (پالنا ڪرڻ وارا) ۽ انڪر (سلا) آهن اِندرين جا ڀوڳ پدارٿ ۽ پاڙون آهن گذريل جنمن جا ڪيل ڪوڙم. سنسار روپي وڻ جي رچنا وچتر آهي، جنهن جي پيدا ٿيڻ، وڌڻ ۽ ختم ٿيڻ جو نہ آهي ڪو انت ۽ نہ آهي ڪو پڪو آسرو. هن اسار سنسار کان مڪت ٿيڻ جو رستو آهي ڪنهن سچي گوروُ جي سهايتا، جوڳي پورو ۽ نيڪ رستو ڀا ساڌن ٻڌائي سگهندو، ڪيترو بہ ڪٿي ڪو ودوان هجي يا ويدانت جو پاٺ پڙهندو هجي، تہ بہ پرماتما سان ملائڻ لاءِ ۽ هن حياتيءَ جي ياترا پوري ڪرڻ لاءِ اهو انڀوي ماڻهو کپي، جنهن خود پرماتما جو درشن ڪيو هجي. اهڙي سچي گورو جي سکيا جي پوري پيروي ڪرڻ سان، اسان ۾ نسچي، شرڌا، ڀڳتي

ٿيندي، جا اسان کي مکت ڪرائيندي.

باباجن هڪ دفعي ٻڌايو ته ”هڪ ڀيري اسان ڇهن ساڌن پاڻ ۾ برهم سوروپ جي گيان چرچا ڪرڻ شروع ڪئي. هڪ چيو ته ”اسان کي خود پاڻ کي جاڳرت ڪرڻ گهرجي ۽ ٻين تي آسرو رکڻ ٺيڪ ناهي.“ ٻئي چيو ته ”جنهن پنهنجي من کي وس ڪيو آهي، اهو ئي ڌنيه آهي. اسان کي تنگ خيالن ۽ ڀاونائن کان آزاد ٿيڻ گهرجي، ڇو ته هن سنسار ۾، اسان کانسواءِ ٻيو ڪجهه به ناهي.“ ٽئين چيو ته ”هي سنسار هميشه ڦيرو ڦري گهڙي. صرف نرآڪار پرماتمائي ستيه (قائم) ۽ پرپورتن (قيوي) کان مٿي آهي، تنهن ڪري اسان کي ستيه ۽ آستيه جي وويڪ موجب ڇنڊڇاڻ ڪرڻ گهرجي، چوٿين (مون) چيو ته ”فقط پستڪي گيان مان ڪو به لاڀ ٿيڻو ناهي. اسان کي پنهنجا ڪرتويه (فرض) پورا ڪرڻ گهرجن. ڌريه وشواس ۽ پورڻ نشٺا سان، تن، من، ۽ پنج پراڻ، گروديو کي ارپڻ ڪرڻ گهرجن.

پوءِ اسين چارئي ڄڻا، ايشور جي کوج ۾ نڪتاسين. مون کانسواءِ ٽي ودوان ساڌن، پنهنجي سر سوتنتر ۽ الڳ الڳ، بنا ڪنهن به سهائتا جي کوج ڪرڻ جي چاهنا ڏيکاري. رستي ۾ اسان کي هڪ وڻجارو مليو، جنهن اسان کان پڇيو ته ”اي سڄڻو، ٽڪرا ٽڪرا ڪيڏانهن وڃي رهيا آهيو؟“ اسان چيو ته ”بن ۾

وڃي رهيا آهيون.“ هن چيو تہ ”ڪرپا ڪري ٻڌايو تہ ٻن ڏانهن وڃڻ ۾ اوهان جو مقصد، ڪول يا اَديشيہ ڪهڙو آهي؟“ اسان انهيءَ جواب ڏيڻ کان آناڪاني ڪئي، ليڪن هن اسان جي ٻن ۾ وڃي پڇڪڻ تي قياس آڻي چيو تہ ”مان اوهان مان گهڻن کي ڪيڻ لئو چاهيان پر ڏسي رهيو آهيان تہ هن منجهند جي ٽڪي ۽ تنهڻ اُس ۾ اوهان ڪي چڱو ڪشت پهچي رهيو آهي، تنهن ڪري اوهين هتي ٿي ڪان هيان ڪري ڪجهہ وقت آرام ڪريو. اڳيان پياڻڪ جهنگل ڪان اوهين اڻواقف آهيو. بنا ڪنهن واقفڪار جي، اوهين اجايو ڀٽڪندا رهندا ۽ ڪجهہ بہ فائدو ڪونہ ٿيندو. پر جيڪڏهن اوهانجي جهنگل پار ڪرڻ جي تمام ٽڪي اِڇا آهي تہ مهرباني ڪري ڪنهن لائق (ہٽ پردرشڪ) رستي ڏيکاريندڙ کي پاڻ سان وٺي پوءِ وڃو.“ ليڪن اسان هن جي صلاح آخر ۾ ڪين آندي ۽ چيوسين تہ ”اسين پاڻ ڏنڊين ڏاند آهيون ۽ پنهنجي رکشيا پاڻيهي ڪرڻ وارا آهيون اسان کي ڪنهن بہ آسري يا سهاري جي ڪابہ آوشيڪتا (ضرورت) ناهي.“

جهنگ تمام گهاٽو ۽ آونداهو هو، جنهن ۾ وڻ بہ اهڙا اُوچا ۽ گهاٽا هئا، جو سج جا ڪرڻا بہ ڌرتيءَ تي نٿي پهتا، نتيجو اهو نڪتو، جو اسين رستو ڀلجي وياسين ۽ ڪيترو وقت رلندا ڀٽڪندا رهياسين پر پوءِ

نصيبن سان اُنهيءَ هنڌ اچي پهتاسين، جتان روانا ٿيا هئاسين. اُتي وٽجارو ساڳيو وينو هو ۽ چيائين تہ ”پنهنجي چالاڪيءَ تي وشواس رکڻ ڪري، اوهان کان رستو ڀلجي ويو آهي. هر ڪنهن نندي يا وڏي ڪار، ڪرڻ ۾ رهبر يا گوروءَ جي ضرورت پوي ٿي. ليڪن ايشور جي پريرنا کانسواءِ، گوروءَ سان ملاقات ٿيڻ ممڪن ناهي. بکئي پيٽ سان ڪوبہ ڪم پورو نٿي ڪين سگهندو. تنهن ڪري جيڪڏهن ڪو اوهان کي ڀوڄن ڪرڻ لاءِ نوتو ڏئي تہ اُن کي اَسويڪار نہ ڪرڻ کپي. اڳلي جي نوتي کي ٺڪرائڻ واجب ناهي.“ ايترو چئي هن وري بہ چيو تہ ”هتي ويهي ٿورو کان پان ڪريو.“ پر اسان وري بہ هن جو نوتو قبول نہ ڪيو ۽ مون کانسواءِ هنن ٽنهي سائين، وٽجاري جي سٺي صلاح تي ويچار ڪرڻ بنا، وري هليا ويا.

مونکي بک ۽ اُڃ ايترو ستايو هو، جو وٽجاري جي پريم تي، مان ٿڪجي اُتي ويهي رهيس. وٽجارو هو برابر هڪ شوُدر ۽ اَڻ پڙهيل گنوار پر هن جي دل ۾ دَيا هئي، جنهن ڪري هن اسان کي ڀوڄن ڪرڻ جي آڇ ڪئي. حقيقت ۾ سچا مهان آتمائون اُهي آهن جي ٻين تي بنا ڪنهن سوارٿ (مطلب) جي دَيا ٿا ڪن. مون ويچار ڪيو تہ هن جي آڇ قبولڻ، گيان جي پراپتيءَ لاءِ هڪ شيءِ آواهن (وسيلو) هو، تنهن ڪري

مون هن جو ڏنل رکو سکو ڀوڄن ڪائڻ سويڪار ڪيو.

ڪاٽي ڀؤ ڪير ته ڏٺم ته منهنجو گورديو منهنجي سامهون بيٺو آهي ۽ چيائين ته ”هي سڀ ڇا ٿي رهيو هو؟“ مون يڪدم ساري گهٽنا هن کي ٻڌائي. هن مون کي آسرو ڏنو ته ”مان تنهنجي هردي ۾ جون سڀ مرادون پوريون ڪندس ۽ جن جو مون ۾ وشواس هوندو، سڦلتا فقط انهن کي ئي پراپت ٿيندي. مون آدر سان ڪيس پرڻام ڪيو ۽ هن جي آگيا مڃڻ قبول ڪئي. پوءِ مون کي هو هڪ کوهه جي ويجهو وٺي هليو ۽ نوڙيءَ سان منهنجا هٿ پير ٻڌي، کوهه ۾ اونڌو لٽڪائي ڇڏيائين، منهنجو مٿو کوهه جي پاڻيءَ کان اٽڪل (٣) ٽي فوٽ مٿي هو، جنهن ڪري نه مان پاڻي وات سان ٿي پي سگهيس ۽ نه هٿ جي ٻڪ ۾ کڻي ٿي سگهيس. اِئين مون کي اونڌو لٽڪائي هو هليو ويو. (٥) پنجن ڪلاڪن بعد هو موٽيو ۽ مونکي جلد ئي کوهه مان ڇڪي ٻاهر ڪڍيائين ۽ چيائين ته ”ڇا معلوم ڪري رهيو هئين؟“

مون هٿ جوڙي چيو ته ”مان ته اهڙو پرم آنند انڀؤ ڪري رهيو هوس، جنهن جو بيان ڪرڻ مون مورک جي طاقت کان ٻاهر آهي.“ منهنجو جواب ٻڌي، هو اهڙو ته خوش ٿيو، جو مونکي پنهنجي ڇاتيءَ سان لڳائي چيائين ”شاباس هجيئي. هاڻي تون هلي

مون سان گڏ رهه.“ هن مون کي پنهنجي شالا ۾ هلي رهايو، ۽ اهڙو پيار ڏنو جو مون کي منهنجي ماتا پتا جي يادگيري صفا لهي ويئي، اُبتا سبتا چڪيندڙ خيال سڀ لهي ويا ۽ سمجهيم ته بلڪل آزاد ۽ مڪت آهيان. دل ۾ اهائي چاهنا ٿيم ته هن جي چالسيءَ سان هردم لڳو رهان ۽ سندس نيڻن ۾ هر وقت نهاريندو رهان. هن جي موهيندڙ مُورت منهنجي اکين ۾ اندر اهڙي سمائجي وئي، جو هن کانسواءِ مان ٻي ڪابه مُورت ڏسڻ نه چاهيان. اهڙي پيار ڀري شالا مان ڪوبه هٿين خالي ڪونه موٽيو آهي. مطلب ته گوروءَ جي ديدار ڪرڻ کانپوءِ، مون ۾ ڪابه سڌ ٻڌ ڪانه رهي ۽ گوروءَ جو ڌيان ڪندي، منهنجو من ۽ ٻڌي هڪ هنڌ استر (قابو) ٿي ويا. بنهه شانتيءَ ۾ اچي، مون پنهنجي من سان ڪيس نمسڪار ڪيو.

ٻين شالائن ۾ شش ودِيا پراپت ڪرڻ لاءِ ويندو آهي ۽ وقت ۽ ڌن خرچيندو آهي. جيتوڻيڪ محنت به سخت ڪندو آهي پر انت ۾ پڇتائيندو آهي. گوروءَ جي شالا ۾ گورو پنهنجي ڪپت گيان جا ڀنڊار شش اڳيان کولي رکندو آهي ۽ پنهنجي پوترتا ۽ شدتا جو مثال رکي، اُپديش ڏيندو آهي. رواجي سنساري گوروءَ پنهنجي ساراهه پنهنجي زبان سان ڪندا آهن پر وديارٿين کي هردم جو ٻيڊ اصل ڪين ڏيندا آهن، جنهن ڪري

وديارٿين کي سنتوش پراپت نہ ٿيندو آهي. انهن گورن جي هٺ هيٺ آتم درشن جي مارگ ۾ واڌارو ڪرڻ ممڪن ناهي. هيڏانهن سچي گوروءَ جي صرف ڪرپا درشٽيءَ سان، مون (بابا) کي، آتم درشن جي پراپتي ٿي وئي. مونکي ڪا خاص محنت ۽ اڀياس بہ ڪونہ ڪرڻا پيا، ۽ نہ ڪنهن وستوءَ جي ڳولهي لهڻ جي ضرورت پيئي. پر اها ڪرپا سڀ انهيءَ ڪري ٿي، جو مون پاڻ کي گوروءَ جي چرنن ۾ سونپي، پاڻ کي ڪوهہ ۾ اونڌو لٽڪائڻ قبول ڪيو.

هن ڪٿا جو سار اهو آهي ته سائين سان، هڪ هو وڏو ڪرم ڪانڊي، جنهن کي ڪرمن ڪرڻ جي چڱيءَ طرح ٻوجهہ هئي. ٻيو هو گياني، جو گيان جي آهنڪار جي نشي ۾ ٿي چور هو. ٽيون هو ايشور ڀڳت، جنهن کي اها خبر هئي تہ ايشور ئي سڀ ڪجهہ ڪرتا آهي. ٽيئي پاڻ ۾ پاري، ايشور جي ڳولا ۾ نڪري پيا، چوٿون سائين بابا هو، جو وويڪ ۽ ويراڳ جي مورتي هوندي بہ، گوروءَ جي آڌار ۽ سهاري وٺڻ لاءِ تيار ٿيو.

هتي ڪي شنڪا اٿاريندا تہ سائين بابا جهڙي اوتاري پرش، هنن ٽن سان سنگ ڇو ڪيو؟

جواب ـ عام ماڻهن کي ڪلياڻ جي خيال کان ۽ دنيا اڳيان مثال رکڻ لاءِ هڪ گوروءَ جي تمام ضرورت آهي،

جو رهبر ٿي راهه ٻڌائي. نه ته بابا ڪسي وڻجاري جي سڪي ۽ زکي پوڄن ڪاڻ جي ڪهڙي ضرورت هئي؟ مطلب ته گوروءَ بنا گيان پراپت ڪين ٿي سگهندو.

”ڪُپي ٻڌا جل رهيءِ، جل بن ڪنپ نه هوءِ،
گيان ڪا ٻڌا من رهيءِ، گور بن گيان نه هوءِ.“

گورواڻي.

تئتريه اُپنشد ۾ ڪٿن ڪيل آهي ته ”ماتا پتا ۽ گوروءَ جي پُوڄا ڪري پوءِ ڌرمسي گرنٿن جو پاٺ ۽ اَڀياس ڪرڻ گهرجي. اِنهيءَ طرح ئي چت جي شڌي ٿيندي. جيسين چت جي شڌي نه ٿي آهي. تيسين آتم اَنڀوَ ئي جي آشا رکڻ اَجائي آهي. آتما، اِندرين، من ۽ ٻڌي جي پهچ کان پري آهي. گيان چرچا ۽ ترڪ واد ڪرڻ سان آتما جو درشن اصل ڪين ملندو، ليڪن آتم درشتي گوروءُ جي ڪرپا سان ئي، آتم درشن ٿيڻ سميۀ ٿي سگهندو. ڌرم، ارٿ ڪام جي پراپتي، پنهنجي يتن ۽ ڪوشش سان ٿي سگهندي، مگر موڪش جي پراپتي صرف گوروءَ جي مدد سان ئي ٿي سگهندي.

شري سائين بابا جي دربار ۾، جوتشين، راجڪمارن، ودوانن سنياسين ۽ يوگين جا درشن ٻه آيل سنگت کي ملندا هئا. نرتڪي، تماشا ڏيکاريندڙن، ڪيرتن ڪندڙن ۽ ٻين جو ٻه اُتي قدر ڪيو ويندو هو، ليڪن هڪ

شوُدر، جو دربار کي جهاڙوُ پائي صفا ڪندو هو، اهو ٻي هڪڙو سائين بابا کي هٿ جوڙي چوندو هو ته "باباجي، اوهين منهنجا ماتا پتا آهيو. مونکي جنم مرڻ جي چڪر کان ڇوٽڪارو اوهين ڪرائيندا."

آنند ٻن پرڪارن جا آهن (۱) اَندريه ۽ (۲) آڌ ياتمڪ. اِندرين جو آنند، سنسار جي مايا جي وشئي پدارٿن مان ملندو آهي، جنهن کي پوڳڻ مهل سک معلوم ٿيندو آهي پر اُن جي ڪم ٿي وڃڻ يا ختم ٿي وڃڻ تي دک معلوم ٿيندو آهي. يعني ته اِندريه آنند ۾ سک ۽ دک ٻئي گڏ آهن ۽ ٿورو وقت جٽاءُ ڪندڙ آهن. پر جي اِندرين کي ٻاهران هٽائي. اندر آتما جي درشن طرف لڳائبو ته اول آتم بوڌ جو آنند ملندو ۽ پوءِ آتم درشن جو پرم آنند پراپت ٿيندو، جو ناس يا ختم ٿيڻ وارو ناهي ۽ هميشه قائم رهندو. ليڪن سچو گوروُ ئي چنچل اِندرين ۽ من کي ضابطي ۾ رکڻ جو ساڌن يا رستو ٻڌائي، آتم درشن ڪرائڻ ۾ مدد ۾ مدد ڪندو رهندو.

(۱) "نانڪ گور ٻن من ڪا طاق نه اُگهڙي،
اَور نه ڪنجي هٿ.

(۲) گور ٻن گهور اَنڌار، گوروُ ٻن سمجهه نه آوي.
گور ٻن سرت نه سڌ، گوروُ ٻن مڪت نه پاوي."
(گور واڻي)

باباجن نڪي پاڻ آپواس رکندا هئا ۽ نڪي ٻين کي ڪرڻ ڏيندا هئا. هو چوندا هئا ته آپواس ڪرڻ وارن جو من، پاڻ وڌيڪ پٽڪي ٿو ۽ اشانت رهي ٿو ته پوءِ ايشور جي پراپتي وري اپواس ڪري ڪين ٿيندي؟ تنهن ڪري اول آتما جي ترپتيءَ جي ضرورت آهي. بکئي پيٽ سان اندريون ۾ نربل ٿيو پون. پوءِ اندريون ۽ شرير کي پچن وغيره. ڪرڻ جي طاقت ڏني ٿو، تنهن ڪري نه گهڻو پيٽ ڏلهي کائڻ گهرجي ۽ نه اپواس رکي پيٽ کي اشانت ڪجي.

سائين بابا جي هڪ يڪتا **شريمتي ڪاشي بائي** ڪانٽڪر کان پريچيه پتر ورتي، **شريمتي گوکلي**، دادا ڪيلڪر جي ويجهو، شرڌيءَ ۾ آئي هوءِ ٽڪو نشچيه ڪري نڪتي هئي ته مان باباجن جي چرنن ۾ ويهي پورا ٽي ڏينهن اپواس رکنديس. پر هن جي شرڌيءَ ۾ پهچڻ کان اڳي ئي باباجن، دادا ڪيلڪر کي چيو ته ”مان هوليءَ جي ڏينهن ۾، پنهنجن ٻچن کي بکايل ڏسي سهي ڪين سگهندس، پر جيڪڏهن هو بکيا رهڻ چاهيندا ته پوءِ هتي مون وٽ رهڻ جو لاڀ ئي ڪهڙو؟“

شريمتي گوکلي جڏهن دادا ڪيلڪر سان گڏجي مسجد ۾ اچي، باباجن جي چرڻ ڪملن جي ويجهو ويني ته باباجن چيس ته ”اپواس جي ڪهڙي ضرورت

آهي؟ دادا پت جي گهر وڃي، ”پوُرن پولي“ تيار ڪري، ٻارن کي ٻه ڪارايو ۽ ٻاڻ ٻه کائو.“ ڏينهن هئا هوليءَ جا ۽ شريمتي ڪيلڪر ”ماسڪ ڌرم“ (ماهواري) ۾ هئي. دادا پت جي گهر ۾ رسوئي ناهڻ وارو ڪوئي ڪونه هو، تنهن ڪري باباجن جي ٻڌايل ڳالهه ٻڌي ڪمائتي ٿي. شريمتي گوکلي، دادا پت جي گهر وڃي، پوڄن تيار ڪري، ٻين کي ٻه ڪارايو ۽ ٻاڻ ٻه کاڌو. باباجن پنهنجي سندر نموني ۾ شريمتي گوکلي کي اُپواس نه رکڻ جي سکيا ڏني.

مان (باباجي) نعڍي ئي پيٽ گذران ڪرڻ لاءِ بيڊگانو ۾ آيس ۽ مونکي اُتي ”زريءَ جي پرت“ جو ڪم مليو، جو مان پوُري لگن ۽ اُميد سان ڪرڻ لڳس، جنهن ڪري سيٺ مون تي ڏاڍو راضي ٿيو ۽ (٦٠٠) ڇهه سؤ پگهار ڪري ڏنائين. مون سان ڪڏ ٻي ٻيا ڇوڪرا پڻ ٥٠-١٠٠-١٥٠ ماهوار پگهار تي ڪم ڪندا هئا. هڪ ڏينهن ڏينهن تي سيٺ سرڪار مونکي سڄي پوشاڪ پڻ اِنعام طور ڏني، جا مون سلامت رکي ڇڏي. مون سوچيو ته ”جيڪي منش پيدا ٿيل آهي، سو ناشوان آهي ۽ جيڪي سيٺ وٽان مليو، سو اُنت تائين رهندو. اُن مليل اِنعام جي سمانتا تي نٿي سگهي.

منهنجو سيٺ سرڪار مونکي چوندو هو ”لي جائو“ ٻيا مونکي ائين چوندا هئا ”مجهي دو مجهي دو“

منهنجي سرڪار جو آڌياتمڪ ڀنڊار جو خزانو هميشه ڀرپور رهي ٿو. مان "مجهي دو" وارن کي چوندو آهيان اچو اچو گاڏيون ڀري کڻي وڃو. جيڪي سچيءَ ماءُ جو لعل هوندو، اهو ڀاڳيهي اچي گاڏي ڀري کڻي ويندو. منهنجي فقير سائين بابا جي ليلا ۽ منهنجي سيٺ سرڪار جا ورتاءَ ڀئي ساڳيا ۽ لاثاني هئا. هي مٽيءَ جو سرير، مٽيءَ ۾ ملي، ساري ڀرمنڊل ۾ وياپڪ ٿي ويندو ۽ پوءِ وري ٻيو وجهه ڪين ملندو. مان ڪٿي به وڃان يا وهان ٿو پر مايا مونکي جتي ڪٿي ڪشت پهچائي ٿي. جيڪو به ڪرم ڪو ڪندو اُن کي اُنجو ڦل ضرور هڪ ڏينهن پراپت ٿيندو. جيڪو منهنجن وچنن کي ياد ڪندو، اُن کي سچي ۽ مؤل آنند جي پراپتي ٿيندي.

"جيڪو وچن ڪماوي ستگور ڪا،
سو گور پرسادي ترئي."
(گوروائي)